

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

Strad'a Carmen Sylva.

ROMANU.

(Urmare.)

VI.

La banca.

Traianu Mistrelel percurs de vre-o trei ori decretulu de numire la postulu de siefu-contabilu si locutfitoriu-directoru alu Bancei din Tënipesci.

Er' dupa ce cetise tôte acele frase oficiale prin care i se impunea strict'a observare a instructiuniloru si regulamentelu bancii, par'ca i venia o jale. — De buna voie se facuse din omu liberu sclavulu actionariloru bancii. Acceptase acësta sclavie pentru a fi demnu de unu jugu si mai strënsu, dar' dulce.

In adevëru Traianu Mistrelel umbl'a cu gându de insuratöre, voia se-si ia o soçie din Tënipesci, ta pentru ce se grabise a-si crea o positiune respectabila in acelu orasiu si a-si asigura unu venit din destulu pentru sustienerea unui menagiu modestu.

Da, modestu, cãci si alës'a sufletulu seu era modesta.

Trebuia se gândesca meru la ea, pentru-cã nim'a s'a se nu se sfërsiesca de regretele ce era litu se inchine d'auritei s'ale libertati pierdute.

Era intr'o di de luni, deminëti'a la noue ore andu se duse pentru prim'a ora la biuroulu bancii s'ale.

Deschidiëndu usi'a se sparia, — era desagagitu cum nu mai fusesë nici-o-data in viëti'a s'a.

La banc'a belgiana din Bucuresci, biurourile erau asiediate in patru odai de-a rëndulu, despartite fie care in doue parti prin nisce zabrele svelte si elegante. De-o parte siedeau functionarii lãnga nisce mese poieite, care luciau de curatienie, er' ce'a lalta parte ascernuta cu covore scumpe era destinata pentru clientii, ce veniau, mergeau fara a face celu mai micu sgomotu de-ore-ce calcu pre covorele cele moi. — Nu se audia decatu zîrgaitulu moneteloru pre care le numeru cassariulu sunându-le pre tabl'a de marmora a mesei s'ale, ici colea cãte o intrebare de oficiu a vre-unui functionariu cãtra altulu, respunsurile la intrebari, scãrtiaitulu condeeloru, si-apoi din cãndu in cãndu conversatiunea siefulu cu vre-unulu dintre clientii mai distinsi.

Era o tacere sfãnta cã si intr'o beserica in biurourile acelei banci, in care domnia o regula scrupuloasa.

Precãndu aici la Banc'a din Tënipesci...

O odaie mare — despartita si ea in doue dar' nu prin nisce zabrele elegante, ci prin o bariera grosolana, a cãrei usia era deschisa, servia de localu de cassa.

Mës'a cassariulu era de lemnu vapsitu, totu asemenea si biuroulu seu, si amëndoue stateau incarcate cu feliu de feliu de hãrtii, petate cu cernela, prafuite, aruncate un'a preste alt'a, cã vai de ele. Condee ruginite erau aruncate pretutindeni, podeal'a cu pete mari de cernela; pre doue scaune de cautoru, inalte, destinate pentru betrãnii care nu puteau scrie din petiöre, ci trebuia se se asiedie chiar' si dinaintea biurouriloru inalte, — pre aceste doue scaune siedeau lungiti doi catielasi, pre fiecare cãte unulu, amëndoi grasi de abia puteau

gâfai, er' la intrarea lui Traianu incepura a latrá din respusteri cu unu glasu regusitu.

Cassariulu, unu omu cá m de vre-o siese-dieci de ani si mai bine, vechiu pensionistu alu statului, unde servise cá inspectoru de contributiuni pâna ce se „matufise,“ cassariulu dícemu, se încercá in totu chipulu a-si astêmperá catielusii, cari inse nu voiáu se scie nemicu de autoritatea stapânului loru, atâtú eráu de resfatiati si de naraviti.

Vediéndu cá nu isbutese a face linisce, se adresá cátra Traianu si cu unu zimbetu sílitu începú se gângavésca, cáci erá gângavu sermanulu:

„Ní-í-í-í nu scú ce au catielusii de nu voiescu se taca. C-u-u-u-ve ve potu servi.“

„Asiu voi se me presenteza d-lui directoru...“

„Poftimu d.-le siefu-contabilu, te voiu conduce eu!“ í-i taiá verb'a Nicolici sarindu la Traianu si intindiéndu-i mân'a.

Acest'a deprinsu din servitiulu seu de mai nainte a fi numai si numai functionariu in biurou, nu dete mân'a cu elu ci díse:

„Déca vei binevoi se me introduci pre lângá d-lu directoru, te voiu urmá.“

„Íone strigá Nicolici, devenindu galbenu de pretinsulu afrontu ce avú se suferé din partea lui Traianu, „aréta d.-lui siefu-contabilu odaí'a d.-lui directoru.“

Íonu erá servitoriulu care stateá intr'unu coltiu acceptându ordinile domniloru functionari.

„M-e-e-e rogu,“ se încercá cassariulu spariatu de mórte a îngâná cev'a, dar' nu isbuti, cáci Traianu se orientase si vediusé pre o usia din stâng'a inscriptiunea: „Directorulu,“ deci pasíndu spre acésta usia făcú unu semnu lui Íonu cá se remána unde erá, er' cassariulu i díse:

„Ti multiamescu d.-le cassariu, amu gasitu usi'a,“ si cu aste cuvente intrá la directoru.

„Ce îngâmfatu!“ esclamá Nicolici in urm'a lui, apoi mersé éراسi se scrie mai departe.

„C-a-a-a-m ténerele!“ scóse cassariulu.

„Necoptu de totu. Me miru de ovreulu Laib de a protegiatu pre unu asemenea „flaimucu!“ continuá Nicolici, care 'si luase dejá concediu si aveá se parasésca banc'a preste dóue díle, asiá încátu nu 'i mai pasá de nimeni.

„P-e-e-e-ntru Domnedieu, se nu te audia cum'va cinev'a.“

„Si-apoi!“

„Asiu riscá postulu meu!“

Spaim'a in locu de a-i luá graiulu cá la alti ómeni i sprintenisé limb'a bietului cassariu.

„Nu te teme d.-le Lusticu, cu léfa care ti-o dá d.-t'ale nu mai gasescu nici unu cassariu, deci nu 'ti voru dá drumulu cátu vei trái.“

Intru ace'a Traianu intrase la directoru.

Acest'a mesurá cu pasi mari cabinetulu seu. La vederea lui Traianu se oprí, intorcându cu o privire ratacítóre salutarea lui.

„Domnulu Traianu Mistrelu,“ díse elu, „noulu contabilu.“

„Amu onóre a me presentá d.-le directoru, dá eu 'su Traianu Mistrelu,“ díse amiculu nostru.

„Vei fi succesoriulu meu domnule,“ reluá directorulu, care reincepuse preumblarea s'a.

„Loctfitoriulu d.-t'ale in casu de lipsa,“ făcú Traianu uimitu de vorbele si de purtarea directorului.

„Ba succesoriu, cum amu dísu,“ reluá directorulu „cáci nu mai amu sperantia a me sustiené.“ Observându uimirea lui Traianu adause de graba.

„Ti-asiu spune totu, dar' este unu secretu la midilocu, care nu me privesce numai pre mine.“

„Déca ai bine-voi d.-le directoru,“ díse Traianu schimbându verb'a, „se dispui cá se mi se predeá registrele.“

„Registrele?“ repetá directorulu, oprindu-se éراسi din mersulu seu prin odaia. „Tréb'a fostulu contabilu,“ mai adause elu reluându din nou pasi intrerupti.

„Este aici?“ intrebá Traianu uimitu.

„Nu scú,“ făcú directorulu pre scurtu, „sectiunea contabilitatii se afla dincolo.“

Traianu vediéndu-se congediatu in modu asiá de bruscu, esí, cãntându sectiunea contabilitatii

Acolo nu gasí pre nimeni. Vré dóue biourou pentru registre, prafuite, dar' altmintrea nóue de noutie, cá-si-cãndu nu ar' fi fostu intrebuintiatu de nimeni, stateáu la un'a din laturile odáii, nu mai pre unu biourou dintr'unu coltiu se vedeá unu prospectu si-apoi — unu dosariu.

Traianu priví impregiuru si începú se sè întrebe, cá ce este de făcutu.

Se stee acolo si se accepté pâna se va in tãmplá cev'a, séu se mérga in odaí'a de cassa, e erá alaturea si se-si íá acolo informatiuni asup' registreloru, ori se 'si puna paléri'a pre capu se se plece a casa.

Dupa puçina chibzuéla se decise pentru al ternativ'a de pre urma, si erá tocmai se íesa pre usia, cându se pomení cu presiedintele si cu vice presiedintele Caspar Pucle si Avram Laib.

Ovreulu, dupa ce intrá, închisé usi'a inceá tinelu, apoi díse cátra Traianu:

„Vina aici mai aprópe de noi d.-le siefu contabilu.“

Cu aste cuvinte se retrasé in coltiulu cel mai departatu dela usia, ducându si pre Pucle cu sine.

„Nu ti-a spusu nemicu dlu directoru,“ intrebá apoi vorbindu mai incetu.

„Pare fórté agítatu, si mi-a spusu cá nu te va mai poté sustiené multu timpu aici.“

„Laib preschimbá o privire cu Pucle, care parú a tresári la acésta scire.

„Nu ti-a mai spusu altu nemicu despre piati nóstra de exemplu,“ continuá Laib.

„Nemicu!“ afirmá Traianu.

„Fatalu, fatalu!“ borborosí Pucle.

„Las' cá vomu vorbí noi lucrurile mai pe largu in gradina,“ replicá Laib, apasându asup' pr'a cuventului gradina. „Acum se aretamu d.-le contabilu ce are de făcutu. — Éta aici — continuá elu adresându-se cátra Traianu, „acestu dosariu cuprinde listele de creditu. Dela cassa vei pri

nise insemnari pre care le vei trece aici in liste, si-apoi vei estrage din ele notele ce ti-se voru cere din partea censurei. Credu că mai intielesu?

„Cum se nu,“ respunsè Traianu.

„Vedi câtu e de inteligent,“ observà Pucle, apoi întorcându-se érași spre Traianu dîse: „aproposito, am auditu că te ocupi si de literatura, vei publicá o novela.“

„Da,“ respunsè Traianu inrosîndu-se puçinu, căci 'si aduse aminte că in ace'a novela se aflău vre-o dōue pasage de unu cruntu antisemitismu.

„Scrii si prin gazete?“ continuà Laib.

„Câte odata,“ respunsè Traianu, „chiar' si novel'a de care scii, este destinata pentru foiletonulu jurnalului de Ténipesci.“

„Press'a,“ reluà Laib, „in dîu'a de astadi este o mare putere. Dar' iá sém'a, că ea este totu-odata o arma cu dōue tasiuri.“

„Nici prin gându nu mi-a trecutu a me serví de pressa, cá de o arma,“ replicà Traianu asediatu.

Acum intrà servitoriulu Iónu cu nise hârtii.“

„Éta insemnarile cassei,“ esclamá Laib.

Traianu le luà si incepù se tréca din ele in listele din dosaru.

„Vedi câtu e de îndemânatic,“ mai dîsè Laib cătra Pucle, apoi esí cu elu impreuna.

Ajungéndu la usia, se mai întórsè odata si dîsè cătra Traianu.

„Cându vei fi gat'a se ne trimiti listele necesare pentru censurarea creditelor cerute in cabinetulu de censura unde ne ducemu acum de aici.“ Apoi esfra.

Traianu continuà cu trecerea in dîsele liste si se întrebà:

„Óre ce va dice ovreulu cându va cetí novel'a mea?“

„Mi-e téma că se va superá tare pre mine,“ 'si respunse totu elu dupa câtv'a timpu.

„Déca nu m'asiu fi angagiatu formalu façia cu redactoru si déca literatur'a n'ar' fi ocupatiunea mea de predilectiune, mai că asiu lasá novel'a neincheiata si nepublicata,“ reincepù elu din nou, apoi 'si incheià sírulu cugetariloru s'ale esclamandu: „ah, cum se nu, necájésca-se ovreulu câtu va voi, conderulu se-mi traiésca. In serviciulu literaturéi 'mi va aduce póte mai puçine parale dar' mai multa onóre.“

Câtu érá de nepatítu bietulu Traianu. Condeiuulu pusu in serviciulu literaturéi române nu a adusu si nu va aduce decátu póte preste vre-o suta de ani bani si onóre.

Se-lu lăsamu inse la aceste idei, care singure suntu in stare a-lu insufletí intru urmarirea căii celei spinóse de autoru romanu, si se intràm in cabinetulu de censura unde speramu a suprinde pre presiedintele si vice-presiedintele bancii la o conversatiune, ce ne va interesá.

„Credi acum?“ întrebà Laib pre Pucle, care paré intr'o agitatiune cumplita.

„Ce?“ suspinà acest'a.

„Nu te mai preface, că nu m'ai intielesu,“ reluà ovreulu hotarítu. „Ai auditu că directorulu s'a plânsu cătra contabilulu celu nou, că nu se va mai poté sustiené la postululu seu, deci este pre façia că firm'a Cseh et Comp. 'si va suspendá platile. Directorulu fiindu incurcatu cu acésta firma séu mai bine dîsu fiindu-i detoriu cu o suma mare, va trebui se plece de aici, căci se vede treb'a nu-si va poté procurá bani din alta parte.“

„Fórte periculosu omu acestu contabilu,“ observà Pucle.

„Aferimu, satulu arde si bab'a se péptena, eu 'ti vorbescu de falimentulu lui Cseh, d.-t'a 'mi respundi de contabilu. Lasa-lu in pace, este omulu meu, si spune-mi mai bine te-ai decisu in fine a-mi vinde gradin'a.“

„Cu cinci sute de florini, nici-o-data!“

„Mare vorba este verb'a de nici-o-data,“ de ce me rogu nu voiesci se-mi dáí gradin'a? Óre pentru că se me impedeci dela vëndiarea locului meu invecinatu, pre care mi-lu cere statulu pentru o casarma, Ori vréi se tratezi si d.-t'a de-a dreptulu cu guvernulu pentru gradin'a d.-t'ale fara de care nu se póte folosí loculu meu.“

„Dreptu se-ti spunu, déca nu-mi dáí celu puçinu dōue-dieci de mii de floreni . . .“

„Dōue-dieci de mii de floreni!“ 'lu intrerupsè Laib strigându asiá de tare încátu Pucle se vedíu sílitu a-i pune mânu pre gura, si a scóte de repetíte ori unu „st“ de gróza.

„Dōue-dieci de mii de floreni,“ reluà ovreulu cu voce mai moderata, „dór' pentru că se-ti rescumperi politile cu subsemnaturile făcute ale firmei Cseh et Comp. . . .“

„Pentru Domnedieu! . . .“ facù Pucle cu vocea inecata si tremurându cá o vérga.

„Me miru de d.-t'a continuà Laib, „esti omu cu tóta firea, cu mintea destulu de cópta si totusi mai pregeti unu minutu macaru. Dà-mi gradin'a.“

„Dar' . . .“

„Ce vei face cu politile cele false, pre care va trebui se le platesci séu se le preschimbí cu altele indata ce se va declará nesolvabila firm'a Cseh et Comp.?“

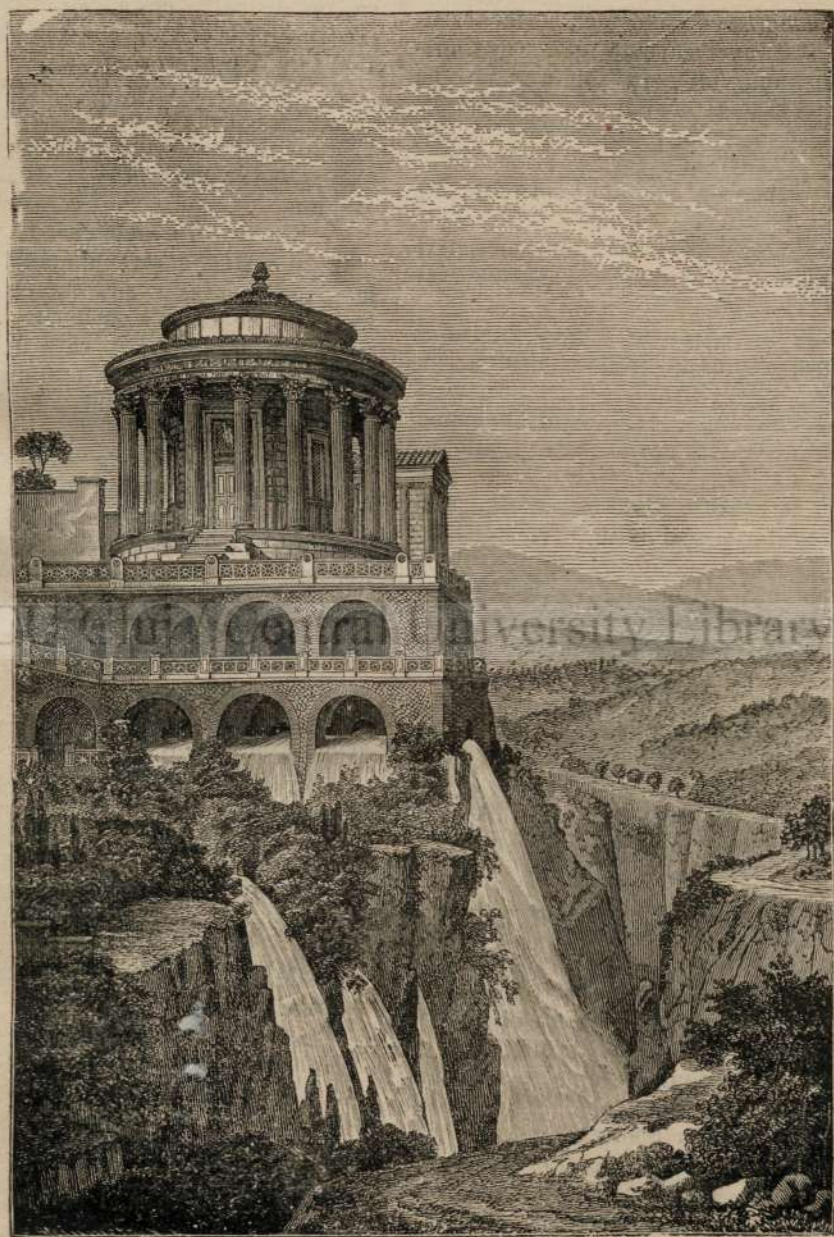
„Déca ai vof se inlocuiesci ace'a subsemnatura cu a d.-t'ale? . . .“ sioptí Pucle sficiosu.

„Feritu-m'a Moise profetulu!“ esclamá Laib, se-mi punu subsemnatur'a mea cea buna lâng'a a d.-t'ale care este putreda pâna dincolo . . .“

„Creditulu meu este neatinsu . . .“

„Da, treci de primul bancheriu din orasiu, lumea 'ti increde banii orbisiu, dela senatoriulu celu îngâmfatu care 'ti aduce economiile s'ale iertate si neiertate spre fructificare pâna la babait'a veduvita care si-a plasatu capitalasiulu seu la d.-t'a toti te credu omu cu stare si omu onestu,“ la cuvântulu din urma ovreulu zimbí sarcasticu.

„Creditulu meu este neatinsu,“ reluà Pucle, „si me bizui pre acestu creditu, cându dîcu, că preste puçinu voi fi implinitu tóte golarile ce s'au făcutu in banc'a mea.“

CLAUSTRULU VIRGINELORU VESTALE.

OPER'A UNUI OMU DE BINE

— NOVELA ORIGINALA. —

(Urmare.)

— 'Ti multiamescu dîsè Victoru cu óre-care satisfactiune. — Me mira inse, cà asiá de juna poti avé o inima de ghiatia pentru cele-lalte sentimente?...

— Las' se judeci... respunse ea cu modestie.

— Éta, eu sum acel'a, reluà elu, care oricum voiesci a me numí, 'mi ceru voie a te întreba déca nu esci dispusa se te mariti... déca nu ar' fi nimeritu...

Ea taceá.

— Póte ai trebuintia de unu spriginu, de unu aperatoriu...

— Adi celu puçinu am mai multa incredere in mine decátu ai d.-t'a... dîsè ea cu óre-care indignatiune.

— Nu am eu incredere in d.-t'a?!... reluà Victoru cu grabire, de unde ti-au venitu aceste indoielnice idei?...

Ea 'lu priví indelungu, dar' nu dîsè nemicu.

Pre cându vorbiá, unu curieru ruralu 'i adusè unu pachetu.

Unu fulgeru de bucurie inseninà palid'a frunte a Matildei; — desfacù scrisorile si invità pre Victoru cà se cetésca.

Matild'a odinióra copila netrebnică si adi reputata, stimata, erá membra intru-o societate de femei care ajutá, inspirá, lucrá, prin emulatiunea si initiativ'a directórei din institutul unde 'si formase ea educatiunea, pentru infrânarea prostutiei, ajutându prin diferite midilóce pre femeile june, fetele orfane, — procurându-le ajutóre, munca onesta suficienta. Feteloru serace le dá ajutóre gasindu-le partide de maritisiu, formându-le mici dote si le scapá ast'feliu de seduceri infame... desastroúse...

Societatea desí nu esistá de multu avusesè rezultate admirabile... de necreditu...

Aceste epistole eráu informatiuni dîlnice, epistole de laude, de multiamiri, càci luase si ea parte cà pianista in numeroúele serate musicale, — cererí de ajutóre. Intre acele celebritati ce onorá colectiunea s'a eráu multe persóne insemnate de ale tierü... functionari inalti... dame nobile avute toti si tóte trimiteáu obolulu loru.

Victoru remase rapitu de acésta fapta laudabila si numai acum 'si potú elu esplicá acea frecuenta corespondentia ce tieneá dîns'a de multu, fâra cá se-i spuna lui Victoru cà si ea este sufletulu acelei societati filantropice.

Acum remase pre deplinu satisfacutu si i-i dîsè cu dulce reprosiu:

— Pentru ce nu mi-ai impartasitu d.-sióra si mie tendintiele si cugetarile d.-t'ale, — ve po-teámu servi...

— Nici eu nu scú pentru ce... Am voitu mai ântâiu se vedu parte din initiativ'a nóstra realizata... si apoi...

— Ai fi creditu cà te admiru mai puçinu... nu este asiá?... 'i dîsè elu afectuosu...

— Nici-odata de cându esti fratele meu, voiú se dîcu bine-facatoriulu meu, nu mi-ai adresatu pâna adi aceste cuvinte incuragiatóre... D.-t'a in totu-de-a-un'a ai fostu judecatoriulu meu, inse nici odata nu m'ai condamnatu. M'ai sustienu tu si m'ai aপরatu cá unu parinte... Am petrunsu adevèrulu dîseloru d.-t'ale si déca am lucratu... déca credi cà am devenitu cev'a este numai spre a-ti esprimá recunoscinti'a... spre a me face stimata... spre a meritá increderea si...

— Si adi, cari 'ti suntu credintiele pentru aceste sacrificii ce ai fâcutu?...

— Eu nu scú nimicu! Scú numai cà esci unu sufletu mare, cà ai o inima fâra asemenare pre lume...

Elu nu dîsè nemicu. Pentru prim'a data fú mai expansivu, mai schimbatu cu dîns'a... Remase cu fruntea spriginuta pre o mâna si o priví in cursu de câtevav'a momente... càta simplitate in esteriorulu seu... càta gena si recunoscintiã cetiá dînsulu in tóte actiunile ei. Càta dorere aveá elu pentru suferinti'a ei si càte sacrificii fâcea cà se previe reulu de care se temuse doctorii!.. Pentru ce iubiá dîns'a asiá de multu se fuga de petreceri frivole... pentru ce nu gândiá la maritagiu... Elu nu-si poteá imaginá cà ce ar poté iubi... Erá prea multu supraveghiata de dînsulu pre diferite cà, dar' nici odata nu potuse aveá asupr'a-i vre-o umbra de banuiala in acésta privintia...

Cu tóte acestea ea suferiá de unu reu... si din a cui cauza suferiá ea?... Elu nici nu 'si poteá imaginá cà acelu cinev'a care ocupá inim'a acelei copile poteá fi elu.

O priví indelungu... Cátu erá de june si ce rolu jocá inca dînsulu lînga acésta féta... Ea erá frumósa... talentata, cu mari calitati sufletesci... Erá cá fiiulu pocaitu... Sêmtiá cà o ar' poté iubi... cà o iubescce chiar' si inca de multu... ar' voi se faca dintr'îns'a soçi'a lui... si óre n'ar' fi in dreptu?...

Mai statú câtv'a la dîns'a, apoi se pregati de plecure.

— D.-sióra, 'i dîsè elu óre-cum emotionatu, 'ti multiamescu cà n'ai insielatu sperantiele mele... De adi inainte te voiú visitá mai adesea... Dorescu inca a-mi spune déca visitele mele 'ti cauzezá vre-o multiamire.

Ea fú surprinsa de acésta fericire.

— Se-ti spunu! esclamá ea atinsa... nici-odata nu asiú poteá a-ti spune in destulu acést'a...

Elu i-i luá mânile.

— Asculta-me d.-sióra, asiú voi se me gândescu asupr'a maritagiului d.-t'ale... Cându voiú mai vení se-mi spui sinceru cari 'ti suntu intentiunile.

— Oh! D.-dieule! esclamá ea lacrimându, — pentru ce me torturezi ast'feliu?!...

Elu remasè interdîsu, in urma i aruncá o privire afectuósa, se aruncá cu grabire pre calu si disparù printre copaci...

Ah! ce suferinție nouă mi se pregătescu, exclamă Matild'a, cându remase singura; ce me voiu face, deca voiu fi supusa la încercări mai aspre decât ale trecutului meu!... Ce n'asiu dá cá Victoru se me ierte si se-mi fie permis de a-lu vedé si a-lu iubi numai pre elu!...

Parintii lui Victoru si tóte cunoscintiele ce făcuse aci o stimău si o respectău. Nimeni nu banuise că eră chiar' ea Matild'a de odinioăra. Pe ace'a o uitasera celu puçinu nimeni nu mai vorbiá de dēns'a... Acést'a eră o dama prea distinsa... Cine si-ar' fi potutu imaginá cá Victoru lucrasede sacrificasé atātu numai din respectulu amicitiiei si pentru onórea sexului frumosu?...

Betrân'a mama Catinc'a eră ace'a care dintre toti visitá mai desu pre Matild'a si de câte ori frumós'a copila nu fusese in riscu de a se cradá ei!... grátie inse amorului propriu, ascundeá cátu poteá mai bine...

Printre alte cunoscintie din vecinatate eră si o veduva tēnera, frumós'a si cu o avere bunica...

Intre Matild'a si tēner'a veduva dela prim'a intēlnire se statornici o amicitie sub aparentiele cele mai placute; cu tóte acestea veduv'a care se inamorase de Victoru priviá in Matild'a o rivala. Si ea cá toti care nu banuise legatur'a dintre Victoru si Matild'a vorbiá din gelosie cá m multe in pagub'a onórei Matildei, — acést'a inse nu banuía nemicu. Intru-o dí mam'a Catinc'a i-i descoperí cá m multe lucruri compromitiátore cari veniáu din partea falsei s'ale amice. — Matild'a sēntí o mare lovitura.

Dóm'n'a Florinu mam'a lui Victoru care si dēns'a nu banuise nemicu, eră inse plina de admiratiune si de incredere pentru Matild'a, pre care o visitá adesea si o agraiá cu numirile cele mai tandre...

Sermana fēta! visasé ea atāt'a fericire?!...

In totu-de-a-un'a Matild'a mergeá la beserica si ascultá santulu oficiu cu veneratiune. Visitá bolnavii si seracii din apropiere, in fine ea eră unu āngeru de caritate si de iubire pentru toti.

Victoru aveá o multime de partide de insurátore, elu inse eră de o tenacitate de necreditu si nici-odata cunoscintiele s'ale nu 'lu vediu seú audise inclinādu pentru cinev'a. — Se incercase inzadaru pretins'a amica a Matildei a-lu supune carmeniloru sei, lovindu in prestigiulu si amorulu acesteia, care pe cându intru-o dí vení se o viziteze remase uimita de amicitia si fals'a tandretia ce-i aretá. Matild'a se sēntí fōrte indignata si amarita de acēsta perfidia si in dorerea s'a nu se potú oprí de a nu lasá libertate cugeteloru s'ale esprimādu-si amaratiunea prin aceste versuri.

O desilusie mai multu!

— Aceleia ce detestu. —

Óre nu a mai remasu in lume inima neperversita,
Nu mi-e data fericirea de-a fi sincera iubita?
Fericirea! Unde-i óre? Unde o potemu gasi? —
Ea esista 'n sēntieminte, in puterea de-a iubi...

Inse vai! e o spoiala!... Perfid'a ipocrisie,
Nu-i amoru, nu e onóre, nu e sânta amicie...
Că-cí iubi si nici-odata nu asi fi potutu gândi...
Că-o sēntire-asiá curata o poteá nesocoti...
Tu ce banuiesci onórea, o amicitie onesta
Pentru tine nu-i iertare si-alu meu sufletu te detesta,
Te detestu cu-atātu mai multu cu cátu nerusinata aspida,
Venisi adi se m'amagesci prin sarutarea-ti perfida!...

Intr'o dí Victoru mersé se viziteze pre Matild'a, — ea inse care eră indignata de calumniile ce se informase că eráu respāndite si care in mare parte eráu atribuite lui... refusá de a-lu primí! Dela servitóre nu potú aflá alt'a decâtu cá de câteva díle ea siedeá in casa, spuindu cá are trebuintia de linisce. — Elu remase surprinsu cá-cí nu banuise nemicu; — desí superatu cu tóte acestea 'i lasá câteva cuvinte amabile si plecá, fāra a mai insistá. A dóu'a dí i-i trimise printru'unu servitoriu o epistola; acést'a inse se re'ntórse inapoiundu-i-o cu copert'a neatinsa...

Ce se fia acést'a, D.-dieule! Pentru ce atāt'a dispretiu?... Cu ce am potut-o ofensá, — ea care 'mi aretá atāt'a incredere si supunere ce a potutu-o schimbá ast'feliu?!

Se cetimu diurnalulu lui.

... Asceptu cá Matild'a se-mi respunda, dar' nemicu! Fi-vá indignata de vre-unu cuvēntu nedelicatu din parte-mi?... Fi-vá cocheta cu mine?... O, dar' nu se pōte, ea — aretá mai multa demnitate de cátu prestupu eu...

Ce idea: Matild'a se me iubésca?!... Óre n'ar' aveá si ea unu picu de egoismu?... Ar' poteá crede sufletulu ei celu neliniscitu cá si eu o asiu poteá iubi?... De ce suvenirea s'a se redescēpta in fie-care dí in mine cu color mai vii si mai durabile?...

Ce linisce, gustu in singuratate aicea la Floreni. Câte preumblari singuratice!... Ce visării!... ce ilusiuni 'mi formezu cá june si câte ambitiuni me descēpta din lancedial'a in care cade spiritulu meu!...

Acēsta femeia care me inspira in lucrările mele, care 'mi dá talentu... vointia care me face se intielegu adevverulu... dreptatea — de ce óre ea nu voiesce a fi sincera cu mine si a-mi scrie, a-mi respunde...

Oh! cátu am iubit-u-o!... cátu sēntu cá o asiu poté iubi!...

PAULIN'A C. Z. ROVINARU.

GALETORIA IMPREGIURULU PAMENTULUI in optu-dieci de zile.

Piesa de spectaculu cu cântece, dantiuri, evolutiuni si intrări, in 5 parti si 15 tablouri.

De A. d'Ennery si Jules Verne.

Tabloulu 3.

Veduv'a Ragealei.

(Scen'a infaçisíeza unu Bungalow¹⁾ ruinatu lînga padure, zidurile suntu incungiurate si acoperite cu diferite plante. In fundu unu peisagiu indianu. La redicarea cortinei totulu e liniscitu si pustiu. Diu'a incepe a inclina spre séra.)

Scen'a I.

Aonda, Nakahira, apoi unu Parsu.

Aonda (spriginita de Nakahira, intra fugindu):
Scapa-me, Nakahiro! Ascunde-me dinaintea gâdfloru!

Nakahira: Liniscesce-te, stapéna! Act esti in sigurantia.

Aonda (cuprinsa de fiorii mortii): Si acei gardieni — acei preoti gróznici, cari ne umarescu?

Nakahira: Ne voru pierde urm'a. Se remânemu ascunse in acestu Bungalow ruinatu, si indata ce nóptea ne va acoperi cu scutul ei, vomu fugi mai departe. — Tacere! — Sgomotu! — Cine se apropia?

Parsulu (intra din drépt'a): Andu vorbindu, (Vediéndu pre Aonda si Nakahira) Dóue femei?! — Ce căutati aci?

Nakahira (câtra Parsu): Oh, ori-cine ai fi, implorâmu ajutoriulu teu — indurarea t'a! (ingenuche.)

Parsulu: Inaintea lui Brahma²⁾ se ingenuche, nu inaintea mea! — Ce potu eu face pentru voi?

Nakahira: Scapa pre acestu copilu! (aréta spre Aonda.)

Parsulu (nimitu): Domnedieule alu Parsiloru ajuta-mi! — Veduv'a Ragealei?!

Aonda: Me cunosci?

Parsulu: Cum se nu te cunosc?! — Intregulu tienutu, giuru impregiuru, lauda inim'a t'a cea buna!

Aonda: Atunci scapa-me! — Cadavrulu repositului Ragea se odichnesce dejá pre rugu in Necropole³⁾ — si chiar' in acésta nópte voiescu Brahmanii se me ardia si pre mine impreuna cu elu!

Nakahira: Dupa imbracaminte esti Parsu si fratii tei suntu cunoscuti cá ómeni nobili si drepti, — oh, ajuta-ne!

Parsulu: Suntu unu bietu omu care n'are nici o potere.

Nakahira: Te rogamu se ne dái asilu pentru uóptea acést'a. Mâne, inainte de a se crepá de diua, te parasimu si vomu căutá se ajungemu pre posesiunile engleze.

Aonda: Fie-ti mila de noi! — Smulge-me diu ghiarele gróznicelelu flacari!

Parsulu: Haide, fia, princessa! Voiu cutezá. — Dar' spune-mi, cum ti-a fostu cu potintia se scapi din mânilé Brahmaniloru?

Aonda: Acést'a am se o multiamescu Nakahirei mele, care fiindu têrta aci cá prinsoniera din tier'a Malaieziloru, mi-a fostu data mie cá sclava. Ea me iubescu cá o sora. — Inainte cu dóue luni, famili'a mea m'a maritatu dupa acestu Ragea, care erá dejá bolnavu de mórte. — Abiá l'am vedutu — elu mori si acum se-mi sacrificu têner'a mea viétia ingrozitóreloru datine ale tierii!

Nakahira (in parte): Sermana Aonda!

Aonda: De ieri m'au inchisu Brahmanii in pagoda¹⁾ unde acceptámu ór'a grózei. Mi-au datu se beau acea gróznica beutura, care amesuratu datinei se me transpuna intr'o stare de slabitune, se me ametiesca, — dar' eu am respinsu-o. — In nóptea trecuta, Nakahira isbuti se petruna pâna la mine si se amagiesca pre Brahmani, cari tocmai dormiáu. Esiramu sub ceriulu liberu, rataciramu preste di in padure, cuprindiéndu-ne fiorii mortii de fie-care frundia ce cadeá si ajunseramu norocósa pâna in acestu locu, unde te-am gasitu pre t'ue, nobile omu, mántuitoriuulu meu, libera-toriulu meu!

Parsulu: Si serbarea mortuala are se fia in acésta nópte?

Nakahira: In acésta nópte.

Parsulu: Crudii ucigasi! — Le voi smulge jert'a din dintii loru rângiti si crâsnitori! — Princessa, eu însu-mi te voi conduce pâna la anteposturile engleze.

Aonda: Fratele meu!

Nakahira: In câteva ore potemu ajunge in Calcut'a.

Aonda: Atunci suntu in sigurantia, — gasescu acolo o sora, care me va primi cu braçiele deschise.

Nakahira: Oh, nu te ncrede síretiei acestoru Brahmani, — se fugimu mai departe, in patri'a mea, pre ace'a insula, unde eu erám regina, inainte de ce am fostu vënduta cá sclava acestui Ragea. Acolo suntu puternica si avuta, acolo...

Parsulu: Audu pasi!

Nakahira: Gardienii Ragealei?!

Parsulu (uitându-se afara): Nu, e unu europeanu.

Aonda (cu frica): Se mergemu, — ne-ar' poteá tradá.

Parsulu: Atunci urmati-mi! — Tacere!

(Parsulu conduce pre Aonda si pre Nakahira preste gamedile de pietri intre zidurile ruinate ale Bungalowului.)

¹⁾ Unu edificiu care servesce pentru adapostirea si ospetarea caravelor. se 'ntielege cá pre bani. Fie-care statiune postala engleza in Indi'a are unu asemenea edificiu.

²⁾ Dieulu supremu indianu.

³⁾ Orasiulu mortiloru, numele cim.terieloru din apropierea orasielor antice.

¹⁾ Templu indianu.

Scen'a 2.

Fix, apoi Passepartout.

Fix (intra din fundu prin drépt'a): Éta-me aci, multiamita lui Domnedieu! — Si speru că suntu elu dintâiu.

Passepartout (intra din fundu prin stêng'a): Éta-me aci, multiamita lui Domnedieu! — Si speru că suntu celu dint... (zarindu pre Fix) nu, suntu alu doilea, e deá unulu aci! — Dar' ce vediu? Pe dumni'alui 'lu cunoscú! (catra Fix): Scusa-me, nu ne-amu vediutu amêndoi dejá in Suesu?

Fix (zimbundu): Da, da, amu avutu placerea! — Făcú si eu ace'asi caletorie cá si d.-t'a si me acu acum in ace'asi situatiune, — s'a derîmatu unu viaductu si trenulu nu póte merge mai

Passep.: Precum audu, trebue se facemu unu ocolu de 20 de óre.

Fix: Unu ocolu placutu. — Si d.-t'a cauti unu midilocu cá se mergi mai departe?

Passep.: Naturalu, — si in tier'a ast'a nu nici macaru unu birjaru.

Fix: Erá unu caru, dar' l'amu inchiriatu unu. Prin urmare d.-t'a trebue se te gândesci la unu midilocu.

Passep.: Ah, am dejá cev'a! Acestu faimosu hotelu (aréta Bungalowulu) 'lu tiêne, precumu mi tu spusu, unu indiauu, omu bunu, care are unu elefantu dresatu, si amu venitú aci.

Fix: Cá se inchiriezi animalulu?

Passep. (cu sîretie): Da.

Fix: Totu pentru acést'a am venitú si eu.

Passep.: Ce? Dóra nu-mi vei face concurentia pentru elefantu?

Fix: Me rogu, eu amu fostu celu dintâiu unu prin urmare d.-t'a 'mi faci concurentia.

Passep.: Atunci vréi se inhami elefantulu la carulu d.-t'ale.

Fix: Se póte.

Passep.: Dar' nici nu incape între craci. ¹⁾ — Mai cá-mi vine a crede, cá d.-t'a voiesci se ne ingreunezi continuarea caletoriei!

Fix: Posibilu.

Passep. (infuriatu): Cu ce intentiune?

Fix: Cu ce intentiune? Mie-mi pari a fi unu făcâu onestu!

Passep.: Asiá mi se pare si mie!

Fix: Hei bine, vréu se-ti tornu vinu curatu. ²⁾ — Dar' mai ântâiu jura-mi, cá vei pastrá strictu secretulu!

Passep. (usioru): Bine, juru!

Fix: Pre cuvêntulu d.-t'ale de onóre?

Passep.: Pre cuvêntulu meu de onóre! — Dar' acum spune-mi odata!

Fix (scóte o hârtie si i-o aréta): Asiá-dara, — o cunosci?

Passep. (surprinsu): Ce vedu? D.-t'a esti?

Fix (face semnu de aprobare dându din capu): Eu suntu!

Passep. (cetesce): „Agentu politienescu secretu clasa I-ii.“

Fix: Cu preferintia — si trimisu cá se punu mân'a pre unu hotiu, care a furatu dela Banc'a Angliei dóue milióne de franci.

Passep.: Dóue milióne de franci? — Da, da, am audítu vorbindu-se despre acestu furtu

Fix: Dela presentia nóra in Suesu urmarescu pre banditul care merge spre Calcut'a. Planulu meu e, se-lu tiênu in locu pre drumu, fia si numai pentru câtev'a dfile, căci acestea suntu de ajunsu cá se asceptu mandatulu de arestare din Londr'a, care trebue cá a pornitu dejá de-acolo. Déca vréi se-mi ajuti cá se-mi ajungu scopulu, atunci 'ti asiguru unu premiu de 10,000 franci.

Passep.: Ah, — si ce asiú aveá eu de facutu?

Fix: Mai ântâiu ar' trebui se sciú, ce face stapênuulu d.-t'ale in acestu momentu?

Passep.: Stapênu-meu? e ocupatu cu o operatfa chirurgicala.

Fix: Cum?

Passep.: I lasa sânge cu sabi'a d-lui Archibald Corsicanu.

Fix: Érasi?

Passep.: Oh, lupt'a n'are se iá sfêrsítu mai nainte de ce unulu din doi nu va fi umplutu cá unu animalu dela museu; speru cá acestu unulu va fi americanulu, căruia i-i place cêrt'a si sfad'a.

Fix: Si eu asiú dori mai buerosu acést'a!

Passep.: Cum vedu, d.-t'a te interesezi de stapênu-meu!

Fix: Mai incape întrebare, déca me interesezu?! Amu pusu pe capulu lui 8000 de funti sterlingi.

Passep.: Hm!

Fix: Din acésta suma 'ti promitu d.-t'ale tóemai cei 10,000 de franci cá onorariu, déca-mi vei ajutá se arestezu pre d.-lu Phileas Fogg.

Passep. (facêndu o saritura): Ce?

Fix: Căci elu este hotiulu, care a jafuitu Banc'a Angliei de ace'a suma colosala.

Passep. (furiosu): Stapênu-meu hotiu? — Esti nebunu? — Mr. Fogg e celu mai onorabilu gentilomu din tóte cinci partile lumei.

Fix (in tonu oficialu): Cum poti se sustfi acést'a? D.-t'a nici nu-lu cunosci. Ai intratu in serviciu la elu in dfu'a plecarii! Caletoria acést'a fú luata din vêntu cu forti'a; fâra pregatire, fâra bagagiú, duce cu sine o suma enorma in bancnote nóue, — óre nu suntu acestea motive de banuiala? — Si semnalmentele oficiale, care se potrivescu deplinu cu d.-lu Phileas Fogg, — acestea nu suntu nimicu? — Ar' trebui se fia cinev'a orbu! — Nu, scumpulu meu, — primesce liniscitu cei 10,000 de franci ce ti-am oferitu si lasa-mi in pace elefantulu, singurululu midilocu posibilu de transportu la Allahabad!

Passep.: Cu alte cuvinte, se tradezu pre stapênu-meu si in modu nerusínatu se tí-lu predáu in mâni, numai fiindu-cá in capulu d.-t'ale tí-s'a nalucitu, cá stapênu-meu sémene cu vagabundulu d.-t'ale! — Nu, scumpulu meu, — tiêne-ti banii,

¹⁾ Craci séu Hlobe, vístite la carulu de unu calu.

²⁾ Adeca se-i spuná adevêrulu.

pentru asiá cev'a nu suntu nici destulu de prostu, nici destulu de reu!

Fix: Atuaci preferi se stái in prepusu cá complice alu criminalistului?

Passep. (furiosu): Domnule, nu suntu nici complice, nici tainuitoria alu hotiloru!

Fix (dându din umeri): Cine póte sci acést'a?!

Passep.: Cine? — Ti-am datu cuvëntulu de onóre, cá nu voiu tradá nici profesiunea nici intentiunea d.-t'ale! Bine! Suntu obicînuitu a-mi tiéné cuvëntulu; notéza-ti inse bine, cá déca te voiu mai affá inca odata in drumulu nostru, 'ti frângu cóstele!

Fix (cu dispretiu): D.-t'a?

Passep.: Da, eu Jean Passepartout! — Se nu mi te incumeti, — eu am fostu gimnasticu, acrobatu si redicu trei maji de-o-data, déca trebuie!

Fix: Hei bine, desí eu nu potu desfasurá ast'feliu de poteri, am inse in schimbu mai multa síretfa, scumpulu meu! — Cá se-ti dovedescu superioritatea mea, amu se ve iáu elefantulu din naintea nasului.

Passep. (in batjocura): In adeveru?!

Fix: Si chiar' déca ar' trebui se dáu chiria pentru elu cei 10,000 de franci ce ti-am oferitu d.-t'ale!

Passep.: E prea puçinu! Eu amu aci-pentru celu mai reu casu pung'a stapênului meu! (Bate cu mân'a pung'a cu bani.)

Fix (scrâșnîndu): Proprietatea bancei! — Hei bine, vomu vedeá!

Passep. (rîdîndu): Da, vomu vedeá!

Fix (vede pre Parsulu care intra): Mi se pare cá, — dá, éta omulu nostru!

Scen'a 3.

Cei dinainte, Parsulu.

Fix (câtra Parsu): Vîno mai aprópe, prietine!

Parsulu: Ce voesci, domnule?

Fix: Ai unu elefantu?!

Parsulu: Da, domaule, inse...

Fix: Bine, tí-lu inchiriezu pentru mine.

Passep. (câtra Parsu): Adeca, eu 'lu inchiriezu, 'ti platescu câtu vei cere.

Parsulu: Nu se póte.

Fix: 'Ti dáu 100 de franci pe dí.

Passep.: (urecîndu) Si 50 de centime!

Fix: 200 franci.

Passep.: Si 50 de centime.

Fix (cu rîyna): 400 de franci! — L'am inchiriatu eu.

Scen'a 4.

Cei dinainte Fogg, apoi Archibald.

Fogg (cu recéla): Oh, nu, cáci eu — eu cumperu animalulu!

Passep. (la o parte): Stapênu-meu! } (de

Fix (la o parte): Elu insusi! } odata.)

Parsulu: Nu mi-e de vëndiare elefantulu, domnule!

Fogg: 'Ti dáu pre elu 25,000 de franci!

Parsulu: Asti'a suntu multi bani, — dar' nu potu.

Fogg: 50,000!

Fix (frângîndu-si mânilé): 50,000!

Passep.: Bravo!

Parsulu: Cu nepotintia.

Fogg: 'Ti dáu 100,000 de franci!

Fix (neconsolatu, la o parte): Nerusínatulu!

Passep. (rîdîndu de Fix): Na, dá celu puçinu 50 de centime mai multu, scumpulu meu!

Parsulu: Voesci in adeveru o suma atâtu de mare.

Fogg: 'Mi dáí aimalulu?

Parsulu (cu o mișcare afirmativa): Haide, e alu d.-t'ale!

Fix (fâra potere, la o parte): Misielulu! 'Mi furá acum inca 10,000 de franci din premiulu meu!

Archibald (se ivesce cu câteva momente mai nainte in fundu si aude dialogulu din urma; cu mân'a drépta legata in esiarpa, câtra Fogg): Precumu se pare d.-t'a dáí banii totu cu ace'a usiorintia, cu care dáí si loviturile de sabia! . . .

Fogg (cu recéla): Te potu servi cu cev'a.

Archibald: Ridiculu! Dracului í-i pasa de banii d.-t'ale! Am mai multi decátu d.-t'a. Ce privește inse loviturile de sabia! . . .

Fogg: Ai de siguru mai multe decátu mine

Archibald: Oh, am de gându se-ti refuescu detori'a la cea mai apropiata ocaziune.

Fogg: In Calcut'a, déca poftesci

Archibald (furiosu): Ori-cându voesci.

Fogg: Ne-amu invoitu. (Câtra Parsu): Unde mi este elefantulu?

Parsulu: In Necropole, cimiteriulu Ra lei, unde e intrebuintiatu in nóptea acést'a la barea funebrala. Numai dupa terminarea ace 'ti potu predá animalulu.

Fogg: Cându va fi acést'a?

Parsulu: Pre la 2 óre deminéti'a, domnu! — indata ce nenorocit'a veduva a Ragealei va fi arsa.

Archibald: Inca totu mai esista acést'a datina barbara.

Passep. (la o parte): La noi inca le arde pre veduve, — dar' numai nerabdarea de a capetá unu altulu.

Fogg: Unde e cimiteriulu?

Parsulu: Dóue óre departare de aci.

Fogg (la o parte): Corabi'a pléca la Hongcong abíá la 25 Octomvrie, priu urmare e de ajunsu, déca mâne séra vomu fi in Calcut'a gat'a de plecare. (Câtra Parsu): Garantezi cá pe la dóue óre e aci elefantulu?

Parsulu: Cu capulu meu, domnule!

Fix (la o parte): Miserabilulu! Cându s'ar gast unu midilocu . . .

Passep. (câtra Fix): Ar' trebui se te lasi se te ardia impreuna cu ceialalti.

Fix (furiosu câtra Passep.): Se te ía dracu!

(In acestu momentu se aude afara tumultu, laré si voci: „Aci e Bungalowulu!“)

Archibald: Ce este ast'a?

Parsulu (cu spaima, la o parte): Domnu dieule alu parintiloru mei! Brahmañii!

(Va urmá.)

Cronica. — Concertu si Balu rom. in Clusiu.

Marele barbatu Rousseau dice: „Oménii voru fi totu-de-a-un'a ace'a ce va placeá femeiloru: de voiti dara cá ei se fia buni si virtuosii, invetiati pre femeia ce este marirea si virtutea!“

Patrinsa de acestu adevéru, intelliginti'a romana din Clusiu lupta de mai multi ani, pentru infiintierea unei scóle de fetitie aci in locu. Spre scopulu acest'a in fie-care anu se dá unu Concertu impreunatu cu balu, acarui venitu se adauge la fondulu infiintiandei scóle. Dar' nu se arangeaza acestu balu si concertu singuru din motivulu de a sporí fondulu susu-amintitu, ci si pentru cá Romanii din Clusiu se se afirme, se arete cá traescu; si in adevéru; déca câscigulu materialu nu e mare la Balurile si Concertele din Clusiu cu atátu mai mare e câscigulu moralu.

Tenerimea universitara care in anulu trecut a fostu acuzata de indolentia si imparachiaro, in anulu acest'a, cu ocasiunea arangiarei concertului si a balului, a datu dovedu, cá scie a se uní, cându cere benele comunu.

Despre reusit'a concertului si a balului voescu se scriu cu acésta ocasiune: In 24 Fauru a. c. la 8 óre ser'a in presentia unu numerosu publicu s'a inceputu Concertulu. Prea bun'a si splendid'a reusita a acestui'a se póte multiemí in im'a linia dsióreloru concertante, cari au beneficiu a cooperá si cari au doveditu cá românc'a remâne inapoi'a sororiloru s'ale de alte nationalitati, ci si dâns'a progreséza cu mandria pre terenulu arteloru frumóse.

Dsiórele Ann'a si Sidoni'a Papp din Clusiu, cunoscutele sorori musicante, au debutatu si acum cá si de-alta-data in modu stralucitu. Dsiór'a Ann'a executându pre piano Rapsodi'a romana op. 13 de Sipos cu o tehnica admirabila, cu sém-tiéméntu si cu o adevérata maestria; ér' dsiór'a Sidoni'a concertându pre prim'a violina de-impreuna cu Dlu Virgiliu Sotropa pre a dóu'a violina cu Symphonía a II-a de concertu alui Delphin Alard (pentru dóue violine si accp. de piano). O piesa minunata acést'a, fórte grea de predatu, de ace'a merita lauda dsiór'a Sidoni'a pentru eleganti'a eclatanta in manuarea violinei si a arcului si dlu Virg. Sotropa care a sciutu a combiná si a aduce in armonia trasurile si tonurile esacte precise si curate a violinei s'ale cu acelea a violinei gratiósei s'ale concertante.

„Freischütz“ de Weber inca a fostu reprezentatu prin o arietta si o cavatina, cântate de dsiór'a Laur'a Rant'a din Bistritia. Prim'a pasire dsiórei Laur'a pre podtulu musicalu din Clusiu succésu bine, mai alesu cavatin'a a cantatu-o cu óta precisiunea.

D.-dsiór'a Mari'a Rosiescu din Clusiu a delectatu si entusiasmatu publiculu prin declamarea

poesiei „Catra poporulu romanu“ de Petru Dulfu. Toti ascultatorii au fostu incântati de predarea fórte bine accentuata, viua si naturala. Poesi'a lui Dulfu nu 'si poteá aflá o declamatóre mai démna de ea. Mai dupa fia-care strofa erá intrerupta de aplausele publicului admiratoriu. — I gratulezu din anima! . . .

Fórte frumosu, cu buna espresiune si desterritate a concertatu pre flauta cu o fantasie alui Briccialdi din oper'a „Don Carlos“ dlu Ales. Andresi Epureanu.

Pre cându erá Concertulu catra finitu éca apare la piano — la rogarea Comitetului — dlu Jacobu Muresianu, profesorulu de musica in Blasiu, si dapa mai multe preludii, esecuta intre aplause frenetice uele hori, doine, melodii, nationale romanesce, intre cari si a Ciobanului. — De óre-ce toti romanii cunoscú destulu de bine pre dlu Muresianu de ace'a nu-'lu laudu, cá-ci nu-'lu potu de ajunsu, ci 'lu rogu numai se mérga inainte pre calea apucata, cá-ci noi romanii multu acceptamú dela dni'alui.

Chorulu barbatescu a universitariloru s'a produsu cu dóue piese: unu „cântecu venatorescu“ de Flondor si unu quartet „Senin si furtuna“ de Vorobchievici. — In totu anulu a cantatu junimea universitara diferite choruri, dar' asia bine esecutate cá in anulu acest'a nu a auditu Redout'a Clusiana.

Cu aceste s'ar' fi finitu program'a Concertului! Póte fi mandra junimea universitara pentru progresulu aretatu!

Indata dupa finirea Concertului a inceputu dansulu. Erá elevatoriu de animi a privi atâtea copile gingasie insirându-se la Ardelean'a pre care asia de frumosu o jóca romancuti'a. Multe dintre gratiósele Dómne si gentilele Dsióre eráu in pitoresculu costumulu romanescu si lumin'a gazului reflectându-se pre fluturii haineloru loru le dá unu aspectu feericu.

Aprópe 60 de parchi au jocatú Ardelean'a si Roman'a I. Delectându-me in privirea preste elegantulu publicu mi-am potutu insemná pre urmatórele Dsióre: Mari'a Rosiescu, Anna Popu (Gherla), Anna si Sidoni'a Papp, Laura Rant'a (Bistritia), Laura Calina (Gherla), Eugeni'a Bercianu (Ormanu), Ludovic'a Mog'a (Frat'a), Justina Galu (Secuieu), Corneli'a si Virgini'a Popu, Leontin'a Bianu (Bia), Maria Lapusteanu, Aureli'a Galea, Aureli'a Janchi, Rosali'a Muresianu, sororie Mari'a si Elis'a Nasta s. a.

In pausa ne-au surprinsu 13 romanasi cu cúsmele pre urechia, cu opinci bine legate, cu brâe romanesce si cu privirea trufasia, inaintându la sunetulu marsiului lui Mihail pâna in medioloculu salei, unde insirându-se au inceputa — acoperiti fiendu de aplause — joculu istoricu-românú „Calusieriulu“ si apoi „Batut'a.“ Bravulu vatávú Chitúlu impreuna cu toti 12 au jucatú fórte corectu.

La 6 óre demanét'a, dupa o petrecere adevérata romanesca publiculu s'a departatu ducându souvenirile unei nopti fericite

Bilantiulu nefiendu inca gat'a nu potu reportá in detaliu. Am aflatu cá sér'a la cassa au intratu apópe la 300 fl. Speru inse cá publiculu esternu inca va contribuí din puçinulu lorú pentru scopulu sublimu ce-lu au Clusienii adeca: „luminarea femeiei române.“ Cunoscutu este cá in acel'asi gradu in care onoréza si redica unu poporu femeile s'ale, cresce si marimea si cultur'a s'a. — Se contribuimu deci cu totii pentru redicarea femeiei, cáci redicându-o pre ea, pre noi ne redicámu? *Ciotulu.*

Poporatiunea Franciei in anulu trecutú s'a urcatu la 38 milióne 218 mii si 900. — Façia de numerarea intemplata cu cinci ani mai inainte, adeca in 1881, se arata unu sporiu de 446,855 suflete. Deosebitu multu s'a sportu locutorimea orasieloru in acesti cinci ani; anume Parisulu s'a inmultitu cu 75,527 locutori.

Statistic'a globului. Dupa cele mai recente date statistice, suprafaçia pamentului, ce cuprinde 134,660,000 chilom. patrati, este locuita de 1,288,000,000 individi, cari se impartu dupa rase precum urméza: 369,000,000 rasa alba, 552,000,000 rasa galbena, 190,000,000 rasa négra, 1,000,000 rasa rosie, 176,000,000 rasa maslinie. Tóte aceste rase vorbescu 3,542 limbi si profeséza preste 1000 religii, adeca: 335,000,000 crestini, din cari: 170,000,000 catolici, 75,000,000 ortodocsi, 80,000,000 protestanti, 5,000,000 mosaici séu evrei, 20 000,000 religiiu asiatiche diferite, 160,000,000 mahomedani; 200,000,000 religiiu idolatre si fetiçiste. — Numerulu anualu alu mortiloru este de 333 milióne 333,333, ce'a ce face de dí: 91,544, pe óra 3731, pe minutu 60 si pe secunda 1, de unde urméza, cá fie-care din pulsatiunile nóstre insemnédia, mórtea unei creaturi umane. — Pe planet'a nóstra, durat'a midilocie a vietii omenesci este de 33 ani. O patrine a populatiunei móre inainte de 7 ani, o jumetate la 17 ani. Din 100,000 de individi unulu singuru ajunge la etatea de 100 ani; unulu din 500 la 90 ani; unulu din 100 la 60 ani; Ómenii insurati traescu mai multu decátu cei neinsurati. Din 1000 individi, 65 se insóra. Casatoriile mai numeróse se facu in lunile Iuniu si Decembre. — Profesiunile esercita o mare influentia asup'r'a lungimei vietii. Ast'feliu, din 1000 insi, etatea de 70 ani o atingu: 42 preoti, 40 agricultori, 33 comercianti, 32 soldati séu ampoiati, 28 advocati séu ingiueri, 27 profesori si doctori. De aci se vede, cá cei ce traescu mai multu suntú preotii si agricultorii; ér' cei ce traescu mai puçinu suntú profesorii si doctorii! Lucru estra-ordinariu, tocmai acei ce suntú chiamati a dá viétia fisica si intelectuala au viétia mai scurta. Acést'a se esplica lesne prin gravitatea si espunerea meseriei lorú, care í-i condamna a respirá adeseori aerulu celu mai infectatu, pe lâng'a alte multe inconvéniente si cause distrugátore de viétia!

(Verst' suveraniloru.) Dupa almanachulu din Goth'a, la 1 Ianuarie 1887: Vilhelm, imperatulu Germaniei numerá 89 ani. Pap'a Leo XIII. 76. Wilhelm III, regele

Tieriloru de josu, 69. Carolu III, principele Monacului, 68. Vic'ori'a regin'a Marei Britanii, 67. Petru alu II-lea, imperatulu Brasiliiei 61. Franciscu Iosifu, imperatulu Austriei 56. Leopold regele Belgiei. 51. Ludovicu I, regele Portugaliei, 48. Carolu L regele Romaniei 47. Abdul-Hamid, mare Sultanu, 44. Humbert, regele Italiei, 42. Alexandru III, imperatulu Rusiei, 41. George, regele Eleniloru, 41. Milan I, regele Sêrbiei, 32 ani, In fine regele Spaniei e in vârsta numai de câteva luni.

(Uuu daru imperatescu). — Petru celu mare a facutu o data cura de apa de Spaa cu succesu bunu. Inainte de a plecá dela aceste bái chiemá la sine pe primariulu si pe consilierii sei si le díse urmatórele:

„Ve detorezu fórté multu pentru ap'a, care mi-a facutu prea multu bine.“

Primariulu si consilierii se inchinara si speráu unu daru grandiosu.

„Da — urmá Tiarulu — ve detorezu fórté multu si de ace'a ve voiú lasá unu monumentu durabilu alu recunoscentii mele. Inainte de a espirá 48 óre 'lu veti primi“.

Pliu de bucurie parintii orasiului plecara acasa: visáu numai pungi de auru si argintu. — A dóu'a dí li se spuse, cá monarchulu rusu a datu ordinulu, se i-se caute o pétra câtu mai mare si mai tare. Toti se mirara. Ce o fi si ast'a? Asceptáu cu nerabdare se védia, ce va mai urmá. A trei'a dí Tiarulu chiemá ér' la sine pe reprezentatii comunei. Petru í-i primi bine, facú semnu unui camerieru si immediatu intrara patru Muscali sdraveni aducându o lespede de pétra, pe care erá scrisu:

— „Am beutu si m'am vindecatu.

Petru, Tiarulu tuturor Rusiloru.“ —

Asiediatu acésta pétra la isvorulu facatoriu de minuni — díse imperatulu amabilu -- si veti fi multiemiti de resultatu!“

Primariulu si consilierii se inchinara in tacere si plecara strimbându din nasu. Asia dar' acest'a erá darulu promisú?! Poporulu indírjitu erá se sdrobéscu acelu monumentu. Dar' primariulu nu permise asia cev'a si asiedia pétr'a dupa dorint'a donatoriului. Ce se vedi?! Pétr'a avú efectele cele mai bune. Dupa 20 de ani tóta Europ'a cunoscea ap'a de la Spaa, care aflá asia de multa trecere, incátu au trebuitu se se deschida isvóra nóue, ast'feliu cá orasiulu a avutu mari folóse diutr'ins'a.

Bibliografia. — Invitare de prenumeratune la „Filoctetu“ Tragedia in 5 acte, dupa Sofocle, tradusa in versuri de S. P. Simonu. Pretiulu unui esemp'ariu e 50 cr. v. a. Diugetate din venitulú curatu se vá dá in favorulu edificareii unei scóle române confesionale. Pretiulu abonamentului se va plati la primirea opului, care se va pune su tipariu, indata ce voru fi de ajuns numerulu abonantiloru pentru acoperirea speselor editiunei. — Abonamentele se se adreseze la autorulu in Siomfaleu p u Besztercze.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoru: NICOLAE FEKETE-NEGRUTIU.

Gher'la. Inprimari'a „Aurore“ pr. A. Todoranu.